

ВІДКРИТІСТЬ ОЦІНЮВАННЯ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ФАКТОР МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

«... саме головне заохочення та найсильніше (і не завжди дієве) покарання у педагогічній роботі — оцінка. Це найгостріший інструмент, використання якого потребує великого вміння і культури».
Сухомлинський В. О.

Актуалізація задачі забезпечення якості вищої освіти, спричинює необхідність більш глибокого розуміння функції оцінювання в цілому, і навчальної діяльності студента, зокрема. Вкрай важливим є на сьогодні усвідомлення викладачем цілей оцінювання та філософії оцінки.

Парадокс навчання, як цілеспрямованої діяльності по засвоєнню людиною знань, умінь та навичок з певної наукової царини, полягає в тому, що засвоюючи ці знання, молода людина в них нічого не змінює, проте змінюється сама. Тобто в процесі навчальної діяльності змінюється сам суб'єкт, який її здійснює. Таким чином, найголовніше в навчальній діяльності те, що вона повертає людину на саму себе, вимагаючи оцінки змін, які з нею відбуваються («яким я був» і «яким я став»). Саме тому будь-яка навчальна діяльність починається з оцінювання. Отже, функція оцінювання не зводиться до виявлення та фіксації недоліків, а є одним з механізмів, що гарантують безперервність процесу розвитку студента: навчання — оцінка — вдосконалення — оцінка.

Оцінка стає ефективним стимулом навчання та розвитку студента за умов, якщо вона справедлива і дотримується об'єктивності у вимогах до всіх студентів. Правильно виставлена оцінка збадьорює, спонукає до подальшої роботи, надихає на подальші успіхи, або, навпаки, змушує замислитися, насторожитися з приводу поразки.

У навчальному процесі викладачу надано право судити про знання студента, його здібності, переваги та недоліки. Тому вкрай важливо дотримання викладачем принципів розвиваючого оцінювання, тобто оцінювання, що спрямоване на підтримку мотивації навчальної діяльності, а значить і на розвиток самого студента. До таких принципів належать:

— **принцип об'єктивності** (оцінка має характеризувати наявний якісний показник обсягу та рівня знань, умінь та навичок, незалежно від особистого ставлення викладача до студента, обіцянок студента тощо);

— *принцип завчасного оголошення критеріїв та процедур* (на початку вивчення курсу викладач повинен максимально односторонньо оголосити критерії оцінювання з дисципліни);

— *принцип рівності умов* (час, місце, форма проведення контрольних заходів мають бути однаковими для всіх студентів);

— *принцип відкритості та справедливої диференційованості оцінок* (студенти повинні бути проінформовані не лише про власну оцінку, а також про оцінки інших студентів з групи. Оцінка викладача сприймається студентом як справедлива, якщо вона співвідноситься з його самооцінкою та оцінкою ним інших студентів, тому однакові оцінки всій групі сприймається як несправедливість);

— *принцип своєчасності* (оцінювання має бути своєчасним, щоб підтримувати розвиваючим зворотній зв'язок);

— *принцип особистісної поваги до студентів, що отримують низькі оцінки* (оцінка — спосіб фіксації результату роботи, який студент може надати на даний момент, а не засіб вираження морального осуду студента);

— *принцип розрізнення індивідуально-педагогічних та соціально-професійних нормативів* (підвищення оцінки при поточному оцінюванні може бути використане викладачем як позитивне підкріплення спроб студента покращити свої знання, однак при підсумковому оцінюванні викладач зобов'язаний слідувати не логіці педагогічної доцільності, а логіці об'єктивних соціально-професійних нормативів оцінювання).

Дотримання при оцінюванні знань зазначених принципів сприятиме формуванню та підтримці мотивації навчальної діяльності студентів та забезпечить підвищення ефективності цілісного педагогічного процесу.

Тимофєєва Л. Р., старш. викл.
кафедри конституційного і адміністративного права

НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Освіта — процес, який передбачає вплив на особистість з метою набуття останньою знань, формування у неї певних якостей, підвищення загального рівня культури (у тому числі й правової). Формуються різні підходи до визначення категорії навчання. Під навчанням розуміють процес, у ході якого на основі досвіду, пі-